nowa era

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

IMIĘ I NAZWISKO *

* nieobowiązkowe

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z NOWĄ ERĄ

GEOGRAFIA – POZIOM ROZSZERZONY

STYCZEŃ 2016

Czas pracy: 180 minut

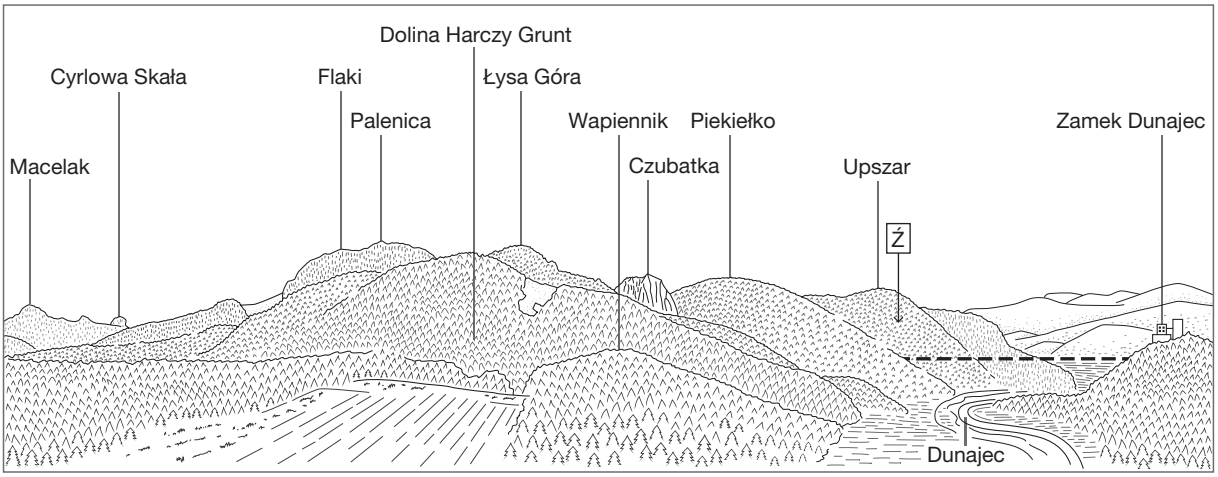
Liczba punktów do uzyskania: 60

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera **20** stron (zadania **1–36**) oraz barwny materiał źródłowy (strony **I–V**). Ewentualny brak stron zgłoś nauczycielowi nadzorującemu egzamin.
2. Odpowiedzi do każdego zadania zapisz w miejscu do tego przeznaczonym.
3. W rozwiązaniach zadań rachunkowych przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku oraz pamiętaj o podaniu jednostek.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy oraz kalkulatora z funkcją pierwiastkowania.
8. Na tej stronie wpisz swój kod oraz imię i nazwisko.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla osoby sprawdzającej.

Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

Zadania 1.–5. rozwiąż, korzystając z barwnej mapy fragmentu Pienin (strona I barwnego materiału źródłowego) oraz panoramy Pienin, narysowanej z ruin zamku w Czorsztynie (A1) przed wybudowaniem zapory wodnej w Niedzicy (B2).

– – – wysokość korony zapory w Niedzicy

Źródło: Józef Nyka, *Pieniny. Przewodnik, Latchorzew*, Trawers 1999, okładka.

Zadanie 1. (0–1)
Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Zasięg panoramy wykonanej z ruin zamku w Czorsztynie zawiera się między azymutami

A. 10° a 70°.

B. 80° a 120°.

C. 110° a 160°.

D. 220° a 275°.

Zadanie 2. (0–1)
Przyporządkuj nazwę wzniesienia zaznaczonego na panoramie do odpowiedniego opisu w tabeli.

Lp.	Opis wzniesienia	Nazwa wzniesienia
1.	Najwyższe wzniesienie znajdujące się na przedstawionym obszarze.	
2.	Wzniesienie, którego zachodni stok stanowi oparcie dla zapory wodnej w Niedzicy.	
3.	Ostro zakończona wapienna turnia opadająca urwistą ścianą w kierunku Jeziora Czorsztyńskiego.	

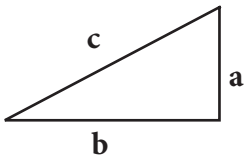
Zadanie 3. (0–1)
Określ, na którym szczycie przedstawionym na panoramie wysokość górowania Słońca w dniu równonocy jesiennej (23 września) będzie wynosić 40°34'16". Zapisz obliczenia i podaj nazwę szczytu.

Obliczenia:

Nazwa szczytu: .....

Zadanie 4. (0–3)
Na panoramie literą „Ź" zaznaczono położenie źródła, znajdującego się na stoku wzniesienia Upszar (B2).

Oblicz wartości oznaczone na poniższym rysunku literami a, b i c. Zapisz obliczenia, wyniki podaj w metrach.

a – różnica wysokości między źródłem a szczytem wzniesienia Upszar
b – odległość między źródłem a szczytem wzniesienia Upszar obliczona z mapy
c – odległość rzeczywista (topograficzna) między źródłem a szczytem wzniesienia Upszar

Obliczenia:

Wyniki (w metrach): a: ..... b: ..... c: .....

Zadanie 5. (0–1)
Na rysunku linią przerywaną zaznaczono wysokość korony zapory wodnej w Niedzicy (B2), oddanej do użytku w 1997 r.

Wykaż, jaki wpływ miało ukształtowanie powierzchni terenu na wybudowanie zapory wodnej w Niedzicy w tym właśnie miejscu.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadania 6.–9. rozwiąż, korzystając z barwnej mapy fragmentu Pienin (strona I barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 6. (0–1)
Powstanie systemu zapór w Niedzicy i Sromowcach Wyżnych przyczyniło się do wzrostu liczby turystów odwiedzających te miejscowości.

Podaj trzy argumenty potwierdzające, że powstanie sztucznych zbiorników na Dunajcu wpłynęło na rozwój funkcji turystycznych w Niedzicy i Sromowcach Wyżnych.

1. .....
2. .....
3. .....

Wypełnia sprawdzający	**Nr zadania**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
	Maks. liczba pkt	**1**	**1**	**1**	**3**	**1**	**1**
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 7. (0–1)
Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Trasa pieszego szlaku turystycznego niemal pokrywa się z przebiegiem działu wodnego w polu

A. F2. B. B3. C. C3. D. E3.

Zadanie 8. (0–1)
Podaj nazwę państwa, które graniczy z Polską na rzece Dunajec oraz nazwę państwa, które graniczyło z naszym krajem w tym samym miejscu do 31 grudnia 1992 r.

1. Państwo, którego obecna granica z Polską przebiega wzdłuż rzeki Dunajec: .....
2. Państwo, którego granica z Polską przebiegała wzdłuż rzeki Dunajec do 31 grudnia 1992 r.:

.....

Zadanie 9. (0–1)
Rozwój ruchu turystycznego przyczynia się do zmian zachodzących na wsi. Powstają nowe budynki mieszkalne, pensjonaty, rozwija się agroturystyka. Przykładem takiej wsi jest Niedzica.

Zakreśl nazwę części Niedzicy, na której obszarze warunki przyrodnicze dla rozwoju osadnictwa są korzystniejsze. Uzasadnij swój wybór, podając jeden argument.

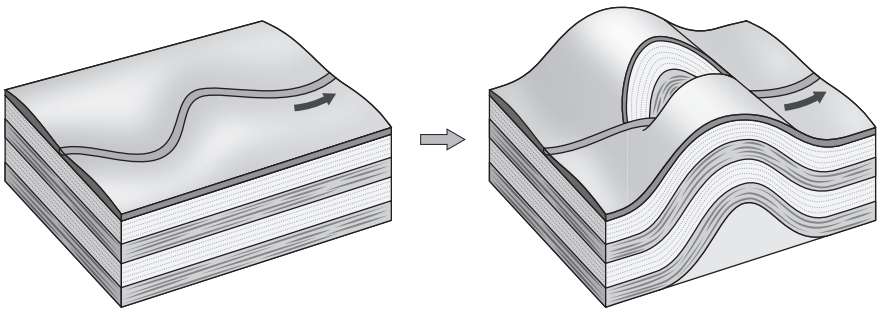
Pod Taborem (A2) Zahutnik (A3)

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)
Rysunki przedstawiają jeden ze sposobów powstawania przełomu rzecznego.

Źródło: http://slideplayer.pl/slide/838192/ [dostęp: 08-03-2015]

Na podstawie rysunków zaznacz podpunkt, w którym prawidłowo opisano sposób powstania przełomu Dunajca przez Pieniny.

A. Ruchy górotwórcze, które powodowały wypiętrzanie się terenu, były na tyle powolne, że rzeka nadążała z pogłębianiem koryta i doliny, rozcinając powstającą wyniosłość.

B. Rozcięcie progu skalnego przez spiętrzone i przelewające się wody rzeki.

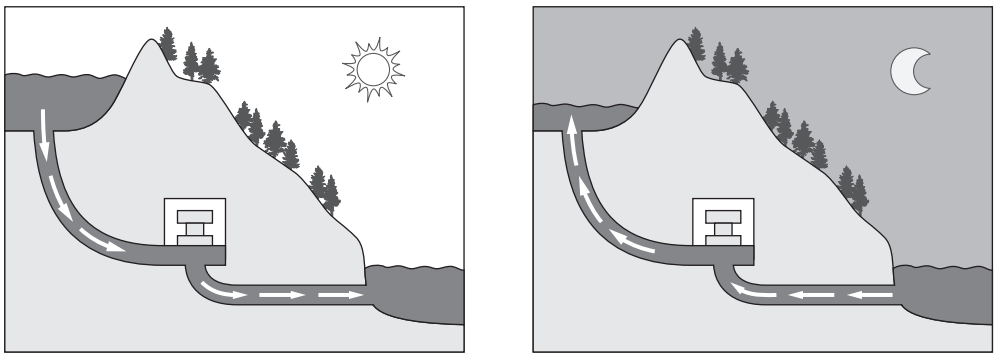
C. Rzeka wcina się w powierzchnię zbudowaną ze skał mało odpornych na erozję, a po jej rozcięciu dociera do leżących głębiej twardszych skał i przecina je.

D. Ruchy górotwórcze, które powodowały wypiętrzanie się terenu, postępowały na tyle szybko, że nastąpiło spiętrzenie wód rzecznych, a następnie przelanie się ich przez wzniesienie.

Zadanie 11. (0–2)

Elektrownia wodna w Niedzicy jest elektrownią szczytowo-pompową, z dopływem naturalnym. Obecnie do produkcji energii elektrycznej wykorzystuje się jedynie naturalny przepływ wody w Dunajcu. Jednak istnieje również możliwość przepompowania wody z Jeziora Sromowieckiego do wyżej położonego Jeziora Czorsztyńskiego. Wielkie ilości wody zgromadzonej w górnym zbiorniku umożliwiają zwiększenie produkcji energii w dowolnej chwili.

Rysunki przedstawiają schemat działania elektrowni szczytowo-pompowej.

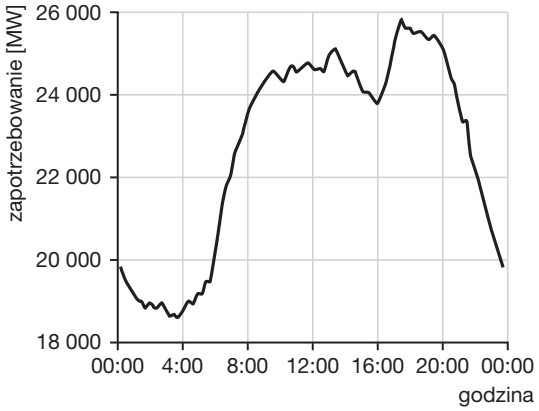

zrzut wody

pompowanie wody

Źródło: http://water.usgs.gov/edu/hyhowworks.html [dostęp: 08-03-2015]

Na wykresie przedstawiono dobowe zmiany zapotrzebowania mocy w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym w Polsce.

http://www.energiajadrowa.pl/jakie-sa-alternatywy-dla-energii-jadrowej/ [dostęp: 08-03-2015]

Na podstawie rysunków oraz wykresu opisz sposób działania elektrowni szczytowo-pompowej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia sprawdzający	**Nr zadania**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**
	Maks. liczba pkt	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 12. (0–1)
Poniższy tekst zawiera informacje dotyczące stanu hydroenergetyki w Polsce.

W roku 2011 moce zainstalowane w globalnym sektorze energii wodnej [...] *pozwoliły na wyprodukowanie energii elektrycznej równej 16% światowej podaży.* [...]. *W Polsce ze wszystkich odnawialnych źródeł energii hydroenergetyka może poszczycić się najdłuższą tradycją sięgającą początku XX wieku. Niestety polskie energetyczne zasoby wodne są niewielkie.* [...] *Polska wykorzystuje potencjał grawitacyjny cieków wodnych w 11%, co stawia nas na ostatnim miejscu w Europie. Obecnie w Polsce istnieje 125 elektrowni wodnych podlegających energetyce zawodowej oraz 646 małych elektrowni wodnych, których moc nie przekracza 5 MW. Pomimo występowania niewielkiej liczby miejsc adekwatnych do inwestycji w duże elektrownie wodne, szacuje się, że istnieje blisko 6000 lokalizacji z wysokim potencjałem budowy małych elektrowni wodnych. W roku 2011, dzięki sfinalizowaniu nowych inwestycji i ukończeniu renowacji starych obiektów, osiągnięto rekordowy poziom mocy w elektrowniach wodnych* [...]. *Jednak ich udział w sektorze „zielonych" technologii stale spadał na rzecz energetyki wiatrowej i wyniósł już tylko 30,87%. Pomimo zmniejszającego się udziału w zainstalowanych mocach w sektorze odnawialnych źródeł energii, hydroenergetyka pozostaje wiceliderem w produkcji „czystej" energii elektrycznej, dostarczając* [...] *około 1,4% rocznego zapotrzebowania Polski na energię.*

Źródło: http://www.oze.pl/energia-wodna/energia-wodna,7.html [dostęp: 08-03-2015]

Na podstawie tekstu oraz własnej wiedzy oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub literę F – jeśli jest fałszywa.

1.	W Polsce spośród OZE najwyższym tempem przyrostu mocy zainstalowanej oraz produkcji energii elektrycznej odznacza się energetyka wiatrowa.	P	F
2.	Energia wodna jest najważniejszym źródłem energii odnawialnej w Polsce.	P	F
3.	Pełne wykorzystanie potencjału hydroenergetycznego w Polsce umożliwiłoby zaspokojenie krajowego popytu na energię elektryczną.	P	F

Zadanie 13. (0–2)
W każdym wierszu tabeli zestawiono cechy poszczególnych elementów bilansu wodnego charakterystyczne dla różnych typów klimatu na Ziemi.

Dobierz typy klimatów do charakterystycznych dla nich cech elementów bilansu wodnego podanych w tabeli.

równikowy wybitnie wilgotny, *zwrotnikowy wybitnie kontynentalny*,
umiarkowany ciepły morski, *podbiegunowy* (*subpolarny*)

Lp.	Typ klimatu	Opady	Odpływ	Parowanie
1.		bardzo niskie	bardzo mały	bardzo wysokie
2.		bardzo wysokie	bardzo duży	bardzo wysokie
3.		niskie	mały	bardzo niskie
4.		wysokie	duży	duże

Zadanie 14.
Zadanie rozwiąż, korzystając z barwnej mapy przedstawiającej trasę przemieszczania się huraganu Katrina (strona II barwnego materiału źródłowego), który 29 sierpnia 2005 r. osiągnął najwyższą, piątą kategorię w skali Saffira-Simpsona.

Zadanie 14.1. (0–2)
Literami A, B, C i D zaznaczono na mapie cztery obiekty geograficzne, które znalazły się w zasięgu huraganu Katrina.

Podaj nazwy obiektów opisanych w tabeli oraz oznaczonych na mapie literami B, C i D.

Informacja	Oznaczenia na mapie	Nazwy obiektów geograficznych
Wyspy otoczone rafami koralowymi. Tworzą rozległy, rozciągnięty południkowo archipelag. Miejsce narodzin huraganu Katrina.	A	wyspy Bahama
Na tym akwenie umiejscowiono wiele platform wydobywczych ropy naftowej, dla których huragany stanowią duże zagrożenie.	B	Zatoka .....
Cukier jest ważnym produktem eksportowym państwa zajmującego całą powierzchnię największej wyspy archipelagu Wielkich Antyli. Huragany mogą niszczyć tu uprawy trzciny cukrowej.	C	Wyspa: .....
Huragany wpływają na pracę znajdującego się tutaj ośrodka lotów kosmicznych USA.	D	Półwysep .....

Zadanie 14.2. (0–1)
Podkreśl w każdym zdaniu określenie, które poprawnie opisuje cechę cyklonu tropikalnego.

Cyklon tropikalny tworzy się nad oceanami w strefie *umiarkowanej* / *międzyzwrotnikowej*. Wówczas rozwija się układ wirujących mas powietrza, w którego środku znajduje się *bezchmurne* / *zachmurzone* oko cyklonu. Wkraczając na obszar lądowy, huragan *traci* / *zyskuje* na sile i powoduje duże zniszczenia.

Zadanie 14.3. (0–1)
Cyframi (1–4) zaznaczono na mapie kolejne obszary na trasie huraganu Katrina. Kierunek przemieszczania się tego huraganu uległ odchyleniu, m.in. pod wpływem siły Coriolisa.

Podaj prawidłowość dotyczącą kierunku przemieszczania się cyklonów tropikalnych na półkuli północnej.

.....

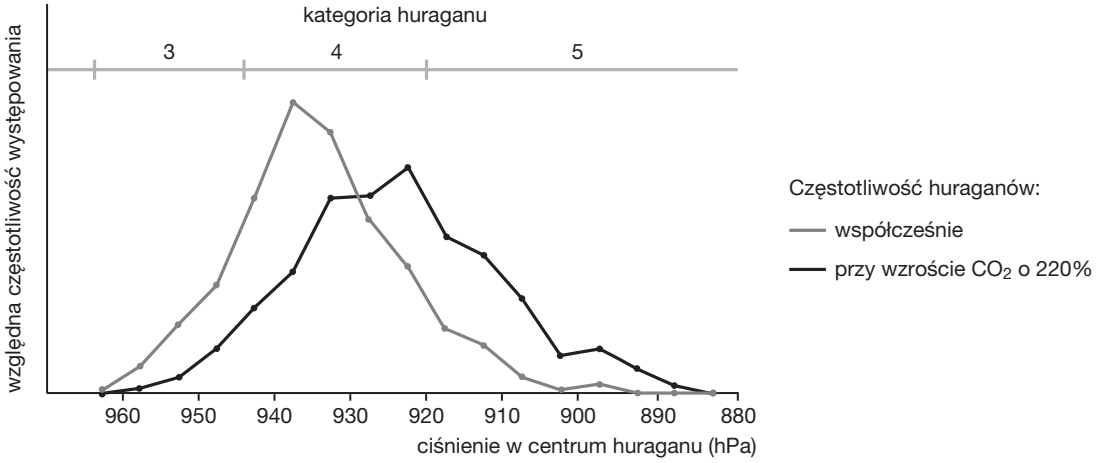
.....

.....

Wypełnia sprawdzający	Nr zadania	12	13	14.1	14.2	14.3
	Maks. liczba pkt	1	2	2	1	1
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 15. (0–1)

Wykres przedstawia prognozy zmiany częstotliwości występowania huraganów poszczególnych kategorii przy wzroście zawartości CO_2 w atmosferze do 220% obecnej zawartości.

Źródło: http://www.globalwarmingart.com/images/f/fd/Hurricane_Intensity_Shift.png [dostęp: 08-03-2015]

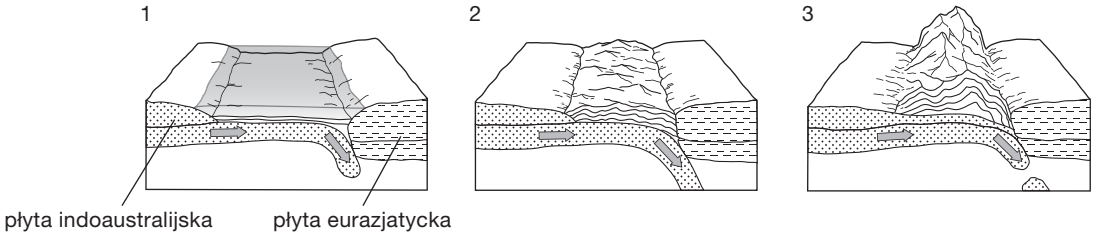
Wybierz poprawne uzupełnienie i dokończenie zdania, zaznaczając literę A albo B oraz numer 1 albo 2.

Wzrost zawartości CO_2 w atmosferze spowoduje, że przy bardzo niskim ciśnieniu atmosferycznym panującym w centralnych częściach huraganów

A.	zwiększy się	częstotliwość występowania cyklonów tropikalnych	1.	najwyższej kategorii.
B.	zmniejszy się		2.	najniższej kategorii.

Zadanie 16. (0–1)

Rysunki przedstawiają sposób powstania Himalajów.

Wykaż związek między procesami geologicznymi a występowaniem w Himalajach skamieniałości zwierząt morskich, żyjących w erze mezozoicznej – amonitów i belemnitów.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17. (0–1)
Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Skały w Himalajach, w których można odnaleźć skamieniałości amonitów i belemnitów, to

A. gipsy. B. granity. C. wapienie. D. marmury.

Zadanie 18.

Zadanie wykonaj na podstawie fotografii, na których przedstawiono zmianę zasięgu norweskiego lodowca górskiego Briksdalsbreen między rokiem 2002 a 2012 (strona II barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 18.1. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub literę F – jeśli jest fałszywa.

1.	W latach 2002–2012 nastąpiła transgresja lodowca.	P	F
2.	Czoło lodowca w latach 2002–2012 znajdowało się poniżej granicy wiecznego śniegu.	P	F
3.	W latach 2002–2012 zwiększyła się intensywność egzaracji.	P	F

Zadanie 18.2. (0–2)

Po recesji lodowca pozostają erozyjno-akumulacyjne formy terenu charakterystyczne dla jego działalności.

Podaj nazwę formy polodowcowej, zaznaczonej literą A na fotografii z 2012 roku, która świadczy o większym zasięgu lodowca w poprzednich latach. Wyjaśnij sposób jej powstania.

Forma polodowcowa: .....

Sposób powstania formy polodowcowej: .....

.....

.....

.....

Zadanie 19. (0–1)
Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Wybrzeża Norwegii, ukształtowane przez jęzory lodowcowe, stanowią

A. rozległe, piaszczyste nadmorskie równiny.

B. liczne, wydłużone, równoległe do wybrzeża górzyste wyspy.

C. wcinające się w głąb lądu długie i głębokie zatoki o przekroju litery U.

D. prostopadłe do linii brzegowej zatoki przedzielone wąskimi półwyspami.

Wypełnia sprawdzający	**Nr zadania**	**15**	**16**	**17**	**18.1**	**18.2**	**19**
	Maks. liczba pkt	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 20.
Zadanie rozwiąż na podstawie barwnej mapy południowo-wschodniej Azji oraz fotografii przedstawiającej formację roślinną, występującą na obszarze zaznaczonym na mapie znakiem X (strona III barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 20.1. (0–1)
Rozwój rolnictwa powoduje, że stoki Himalajów są ogołacane z lasów. Jednocześnie obserwuje się szybszy przyrost powierzchni delty Gangesu i Brahmaputry.

Wyjaśnij, dlaczego deforestacja stoków Himalajów wpływa na przyspieszenie przyrostu powierzchni delty Gangesu i Brahmaputry.

.....

.....

.....

Zadanie 20.2. (0–1)
Wyjaśnij, dlaczego obszar oznaczony na mapie znakiem X porasta formacja roślinna widoczna na fotografii.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 21.
Zadanie wykonaj na podstawie barwnej mapy geologicznej Polski (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 21.1. (0–2)
Zaznaczone na mapie linie A–E rozgraniczają obszary charakteryzujące się odmiennością krajobrazową wynikającą z procesów geologicznych i geomorfologicznych zachodzących w przeszłości na obszarze Polski.

Do opisów przedstawionych w tabeli dobierz odpowiednie linie, wybierając je spośród zaznaczonych na mapie. Wpisz do tabeli litery, którymi oznaczono te linie na mapie.

Oznaczenie literowe linii	**Opis krajobrazu po jednej oraz po drugiej stronie linii (w jej bezpośrednim sąsiedztwie)**	
	Obszar przykryty plejstoceńskimi osadami lodowcowymi. Ponad pofałdowanym terenem dominują granitowe i gabrowe wzniesienia.	Wzniesienia o wyrównanych powierzchniach grzbietowych, wypiętrzone wzdłuż uskoków tektonicznych, oddzielone kotlinami.
	Teren równinny i falisty, przekształcony najpierw przez lądolód, a następnie przez peryglacjalne procesy denudacyjne.	Wzniesienia i wały morenowe, liczne jeziora polodowcowe oraz akumulacyjne formy wodnolodowcowe.
	Piaskowcowe ciągi pogórzy o wysokościach od 350 do ok. 500 m n.p.m., utworzone podczas najmłodszej orogenezy.	Nachylony lekko na północ teren zapadliska tektonicznego, przykryty m.in. piaskami rzecznymi.

Zadanie 21.2. (0–1)
Cyframi 1, 2 i 3 oznaczono na mapie trzy wybrane obszary. W każdym wierszu tabeli podano struktury gleb ułożonych w kolejności od największego do najmniejszego udziału danej gleby na wybranym obszarze.

Przyporządkuj oznaczone na mapie obszary do odpowiadających im struktur gleb, wpisując odpowiednie cyfry w tabeli.

Struktura gleb	Oznaczenie obszaru na mapie
czarnoziemy, brunatne, rędziny	
bielicowe, brunatne, bagienne	
mady, brunatne, bielicowe	

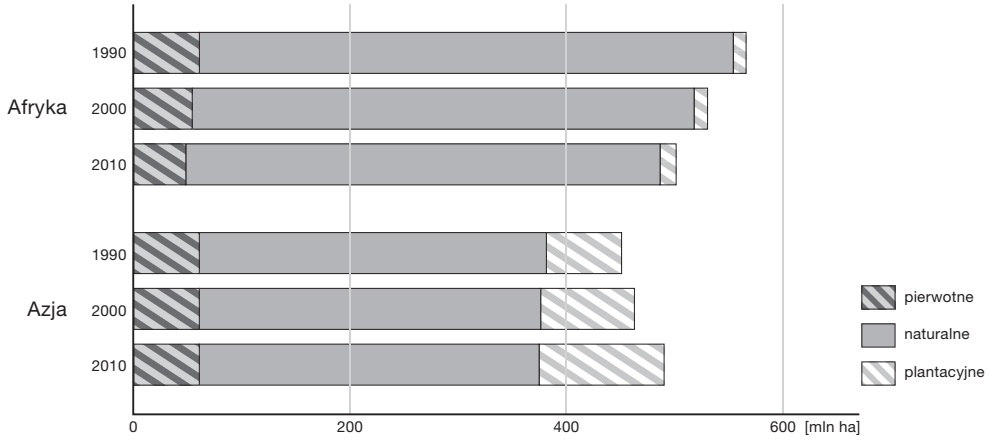
Zadanie 22. (0–2)
Gleba to wrażliwy element środowiska przyrodniczego, który w wyniku niewłaściwego użytkowania szybko może ulec degradacji. Jednym z czynników degradujących gleby jest erozja eoliczna. Proces wywiewania cząstek glebowych i pustynnienia zachodzi intensywnie w Afryce. Aby zapobiec przemieszczaniu się pustyni, na obszarze Sahelu, na całym pograniczu sawanny i Sahary, wprowadzono kontrowersyjny projekt utworzenia pasa zadrzewień o szerokości 500 km.

Podaj dwa argumenty przyrodnicze lub społeczno-gospodarcze potwierdzające, że ten projekt jest trudny do realizacji.

1. .....

2. .....

Zadanie 23. (0–2)
Na wykresie przedstawiono zmiany wielkości powierzchni oraz struktury lasów w Afryce i Azji.

Źródło: http://www.fao.org/docrep/013/i1757e/i1757e.pdf [dostęp: 12-05-2015]

Określ, na którym kontynencie, w Afryce czy Azji, zmiany w powierzchni, jak i strukturze lasów w latach 1990–2010 okazały się korzystniejsze. Wybór uzasadnij dwoma argumentami.

Kontynent: .....

1. .....

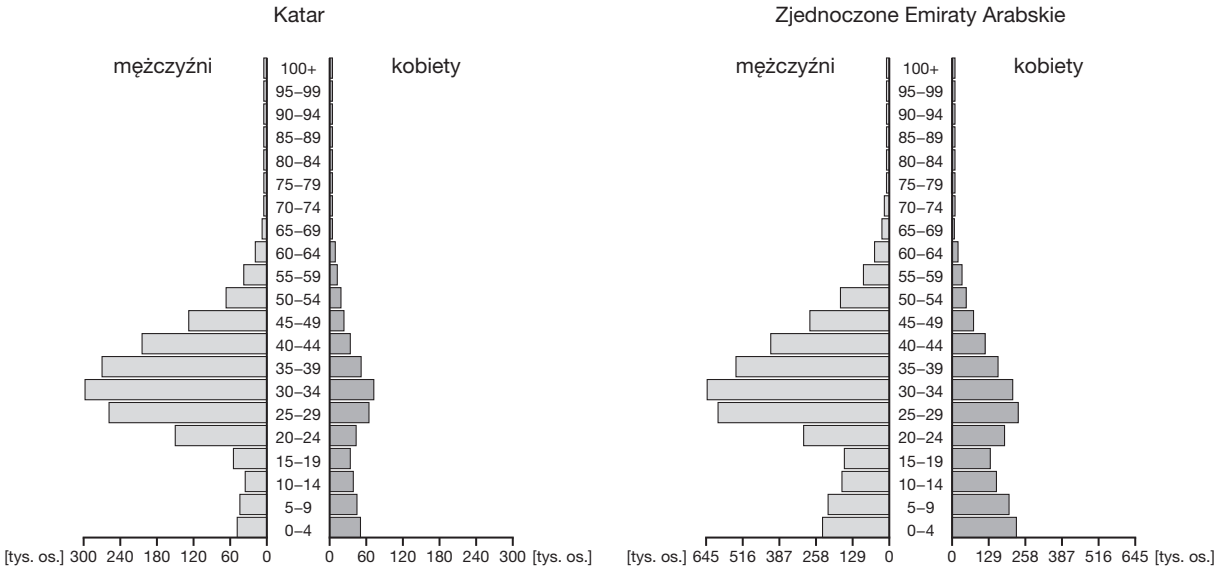
2. .....

Wypełnia sprawdzający	Nr zadania	20.1	20.2	21.1	21.2	22	23
	Maks. liczba pkt	1	1	2	1	2	2
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 24. (0–1)
Do umieszczonych w tabeli opisów dotyczących warunków osiedlania się ludzi dopisz właściwe nazwy kontynentów.

Lp.	Opis warunków przyrodniczych	Kontynent
1.	Najkorzystniejsze warunki dla osadnictwa występują na wschodzie kontynentu, w jego części północnej jest zbyt gorąco i wilgotno. Na zachodzie kontynentu zaludnienie ograniczają zbyt duże wysokości, a wybrzeże zachodnie jest zbyt suche.	
2.	Na południowym-zachodzie oraz we wnętrzu kontynentu jest zbyt sucho, a w jego części środkowej i południowej znajdują się wysokie góry. Obszary północne są zbyt zimne. Najkorzystniejsze warunki dla osadnictwa panują w części południowo-wschodniej.	

Zadanie 25. (0–1)
Rysunki przedstawiają piramidy wieku i płci ludności Kataru oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich, państw naftowych położonych nad Zatoką Perską, które notują bardzo szybki rozwój gospodarczy. Struktura ludności tych państw została zdeformowana wskutek ruchów migracyjnych.

Źródło: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/docs/didyouknow.html [dostęp: 12-05-2015]

Wykaż wpływ migracji ekonomicznych na strukturę ludności Kataru i Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 26. (0–1)
Wybierz poprawne uzupełnienie i dokończenie zdania, zaznaczając literę A albo B oraz cyfrę 1 lub 2.

W Katarze i Zjednoczonych Emiratach Arabskich dominującą religią jest

A.	islam,	dlatego w państwach tych wyznawców obowiązuje zakaz spożywania	1.	wołowiny.
B.	buddyzm,		2.	wieprzowiny.

Zadanie 27. (0–2)
Zadanie rozwiąż na podstawie fotografii, na której przedstawiono jeden ze sposobów produkcji energii elektrycznej stosowany w Katarze i Zjednoczonych Emiratach Arabskich, który jest coraz powszechniej wykorzystywany w państwach położonych w rejonie Zatoki Perskiej (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Określ źródło wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej. Podaj dwa argumenty uzasadniające powszechne stosowanie tego źródła energii w państwach leżących nad Zatoką Perską.

Źródło energii: .....

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

Zadanie 28.
Zadanie rozwiąż na podstawie barwnej mapy przedstawiającej typy rolnictwa na świecie (strona V barwnego materiału źródłowego), na której literami (A–D) oznaczono wybrane regiony.

Zadanie 28.1. (0–1)
Dokończ zdania. Wpisz poprawne typy rolnictwa, wybrane spośród przedstawionych na mapie.

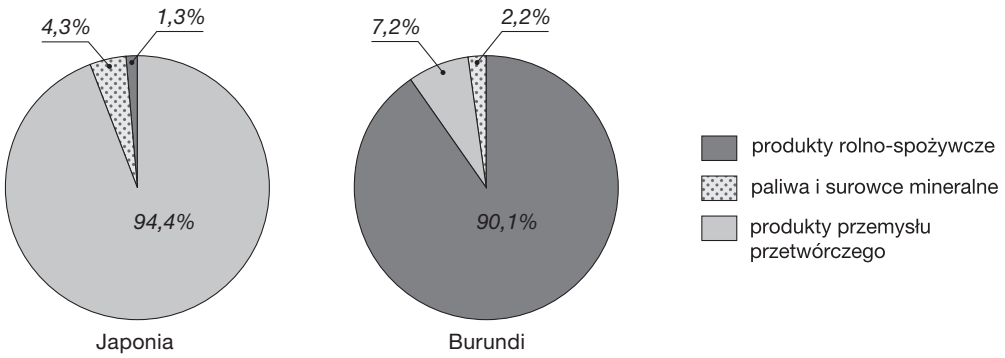
1. Na obszarze (stepów) prerii Ameryki Północnej, pampy Ameryki Południowej i stepów Azji Środkowej oraz afrykańskich sawann rozwinął się typ rolnictwa .....
2. W południowej części Stanów Zjednoczonych – na Nizinie Zatokowej oraz na obszarze wschodnich wybrzeży Afryki i Ameryki Południowej dominuje rolnictwo .....

Wypełnia sprawdzający	**Nr zadania**	**24**	**25**	**26**	**27**	**28.1**
	Maks. liczba pkt	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 28.2. (0–1)
Do wymienionych w tabeli cech rolnictwa dobierz właściwy region, wybrany spośród oznaczonych na mapie literami (A–D).

Lp.	Informacja	Oznaczenie literowe regionu na mapie
1.	Na słabo zaludnionym terenie rozwinął się ekstensywny chów owiec, oparty na naturalnych, półsuchych pastwiskach.	
2.	Niewielka powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 mieszkańca wymusiła intensyfikację produkcji rolnej poprzez duże nakłady pracy, przy zastosowaniu nawadniania.	
3.	Wysokotowarowe, wysoko zmechanizowane ekstensywne rolnictwo oparte na uprawie zbóż na terenach występowania gleb o wysokiej klasie bonitacyjnej.	

Zadanie 29. (0–1)
Na wykresach przedstawiono struktury eksportu Japonii oraz Burundi, państwa położonego w środkowej Afryce.

Źródło: www.wto.org [dostęp: 12-05-2015]

Uzasadnij, dlaczego struktura eksportu Burundi jest mniej korzystna niż Japonii z punktu widzenia rozwoju gospodarczego państwa.

.....

.....

.....

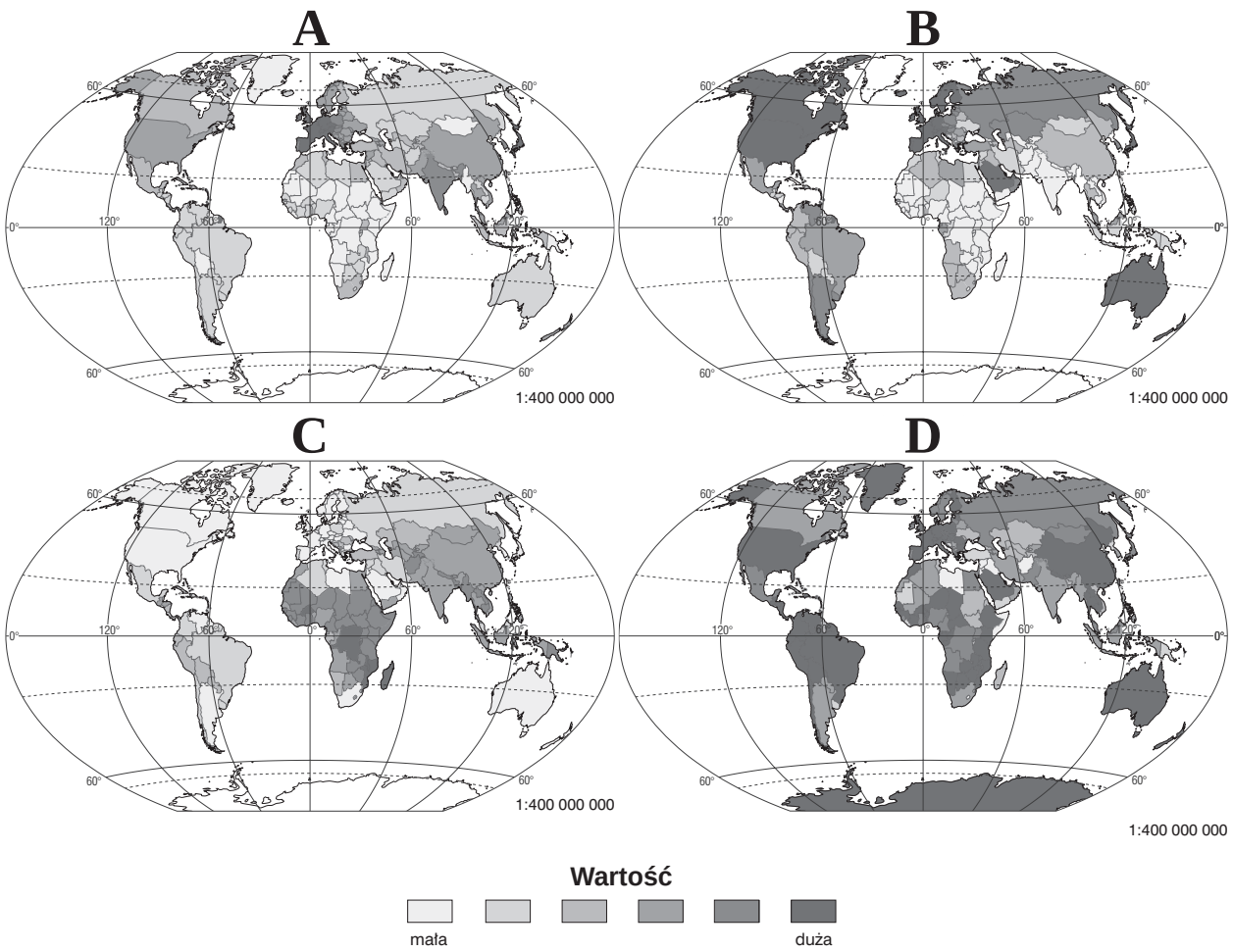
.....

.....

Zadanie 30. (0–1)

Mapy przedstawiają informacje dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego państw.

Zakreśl literę, którą oznaczono mapę przedstawiającą wielkość produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca.

Źródło: na podstawie *Atlasu geograficznego dla szkół ponadgimnazjalnych*, Nowa Era, Warszawa 2014.

Zadanie 31. (0–2)

W każdym wierszu tabeli wymieniono przyczynę konfliktu wspólną dla trzech obszarów.

Podkreśl w każdym zestawie obszar konfliktu, do którego podana przyczyna się <u>nie</u> odnosi.

Lp.	Podłoże konfliktu	Obszary konfliktu
1.	zróżnicowanie religijne	Irlandia Północna, Izrael, Kaszmir, Kraj Basków
2.	uzyskanie szerszej autonomii lub niepodległości	Czeczenia, Katalonia, Tybet, Półwysep Koreański
3.	protesty społeczne i konflikty zbrojne nazwane „Arabską Wiosną”	Angola, Egipt, Libia, Syria

Wypełnia sprawdzający	Nr zadania	28.2	29	30	31
	Maks. liczba pkt	1	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 32.
W tabeli przedstawiono dane dotyczące zmian w wielkości produkcji sprzedanej wybranych działów przemysłu w Polsce.

Działy produkcji przemysłowej		**Produkcja sprzedana przemysłu (w mln zł)**			**Dynamika produkcji 2003–2013 (rok 2003 = 100)**
		2003	**2009**	**2013**	
A.	górnictwo węgla kamiennego i brunatnego	22 895	24 964	25 154	109,9
B.	samochody, przyczepy i naczepy	59 791	83 826	109 574	183,3
C.	odzież	8995	8685	8725	97,0
D.	metale	32 389	28 067	42 453	X

Źródło: http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/oz_maly_rocznik_statystyczny_2010.pdf a także 2005.pdf i 2014.pdf [dostęp: 12-05-2015]

Zadanie 32.1. (0–1)
Oblicz dynamikę produkcji działu oznaczonego literą D w latach 2003–2013. Zapisz obliczenia.
Obliczenia:

Odpowiedź .....

Zadanie 32.2. (0–1)
Podaj przyczynę zmian w wielkości produkcji sprzedanej przemysłu Polski, które zachodziły w latach 2003–2013, w jednym z działów produkcji przemysłowej umieszczonych w tabeli.

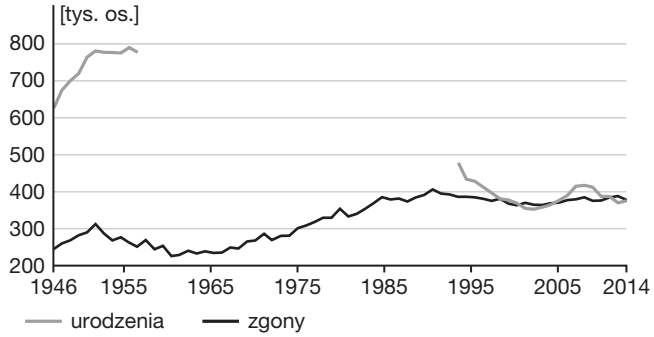
.....

.....

.....

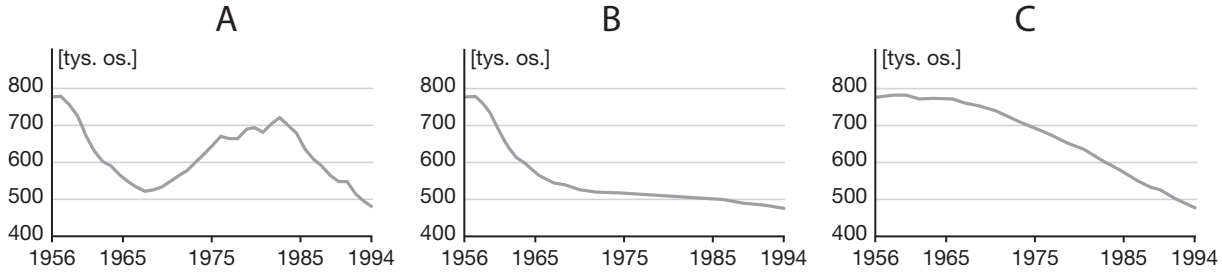
.....

Zadanie 33.
Na wykresie przedstawiono zmiany wielkości zgonów w Polsce w latach 1946–2014 oraz urodzeń w latach 1946–1955 i 1995–2014.

Źródło: http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/oz_maly_rocznik_statystyczny_2014.pdf [dostęp: 12-05-2015]

Zadanie 33.1. (0–2)
Wpisz literę, którą oznaczono rysunek, będący poprawnym uzupełnieniem wykresu. Uzasadnij zmiany liczby urodzeń zachodzące w latach 1956–1994.

Źródło: http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/oz_maly_rocznik_statystyczny_2014.pdf [dostęp: 12-05-2015]

Rysunek: ……

Uzasadnienie zmian liczby urodzeń:

……

……

……

Zadanie 33.2. (0–1)
Przedstaw dwa problemy społeczno-gospodarcze, które wynikają ze zmian wielkości przyrostu naturalnego po 1999 roku.

1. ……

……

……

2. ……

……

……

Wypełnia sprawdzający	Nr zadania	32.1	32.2	33.1	33.2
	Maks. liczba pkt	1	1	2	1
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 34. (0–2)
W tekście przedstawiono zróżnicowanie rynku pracy w Polsce.

Procesy zmiany struktury zatrudnienia nie przebiegają jednakowo w całym kraju. Wiele obszarów jest w znaczący sposób opóźnionych. Zalicza się do nich zwłaszcza tereny, na których przeważały dawniej PGR-y lub niewydajne rolnictwo. W tych miejscach produktywność pracujących jest bardzo niska, a różnice między tymi regionami a centrami rozwoju się pogłębiają. Wiele osób, szczególnie z niskimi kwalifikacjami, nie jest w stanie znaleźć pracy nawet za wynagrodzenia, których poziom jest niższy w porównaniu ze średnią krajową. Regiony te ponadto opuszczają ludzie młodzi i wykształceni, którzy szukają pracy za granicą albo w centrach rozwojowych kraju. To dodatkowo utrudnia rozwój opóźnionych gospodarczo regionów. Na polskim rynku pracy mamy więc do czynienia z wielowymiarową niejednorodnością. Z jednej strony obserwujemy silne i wzmacniające się różnice regionalne, z drugiej strony nakłada się na to zróżnicowanie między rynkiem pracy dla osób wykwalifikowanych a rynkiem dla niewykwalifikowanych. Ta druga grupa (często ludzie starsi, mieszkający daleko od centrów rozwoju i niezdolni do przeprowadzki) jest w najgorszej sytuacji. Wydaje się, że z racji niskiej mobilności przestrzennej wśród najbardziej zagrożonych grup ludności silne i rosnące zróżnicowanie regionalne może występować także w przyszłości.

Źródło: http://dialogspoleczny.kpoplewiatan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=22:gowne-problemy-poruszone-w-raporcie-polska-2030&catid=3:biuletyn&Itemid=11 [dostęp: 13-05-2015]

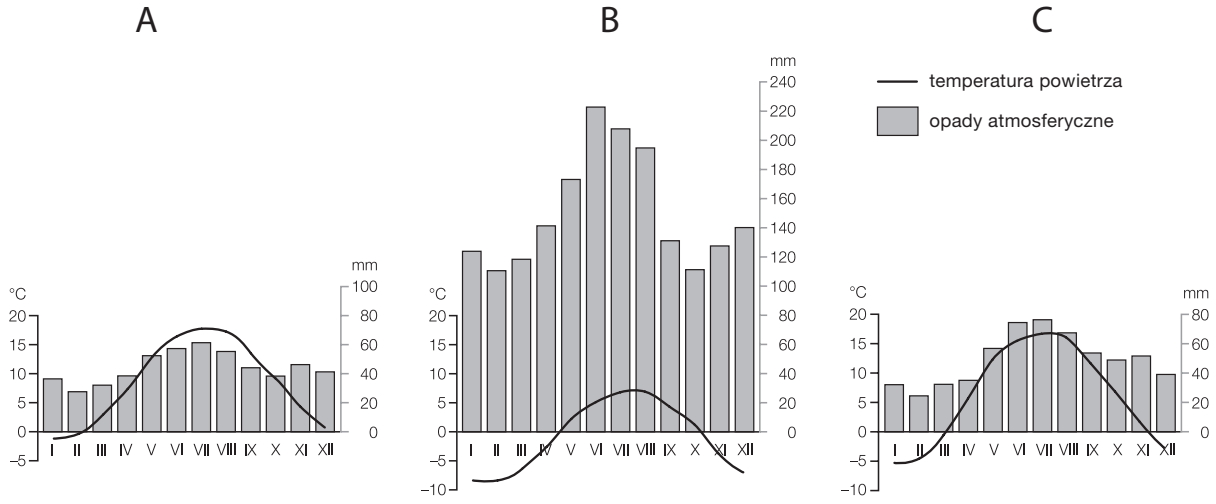
Podaj trzy cechy społeczno-gospodarcze regionów w Polsce, w których występują największe problemy na rynku pracy.

1. .....

2. .....

3. .....

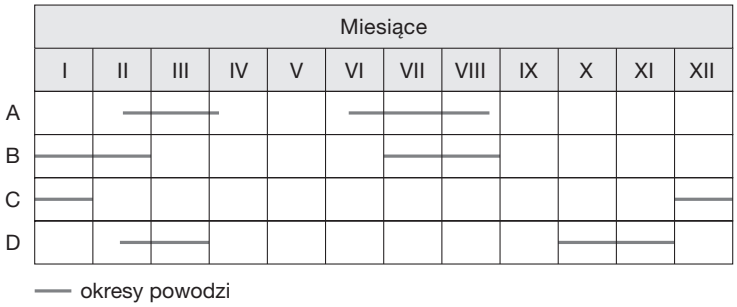
Zadanie 35.
Na rysunku przedstawiono klimatogramy dla wybranych stacji meteorologicznych w Polsce.

Zadanie 35.1. (0–1)
Uszereguj klimatogramy według długości okresu wegetacyjnego, wpisując w odpowiednie miejsca na schemacie litery A–C.

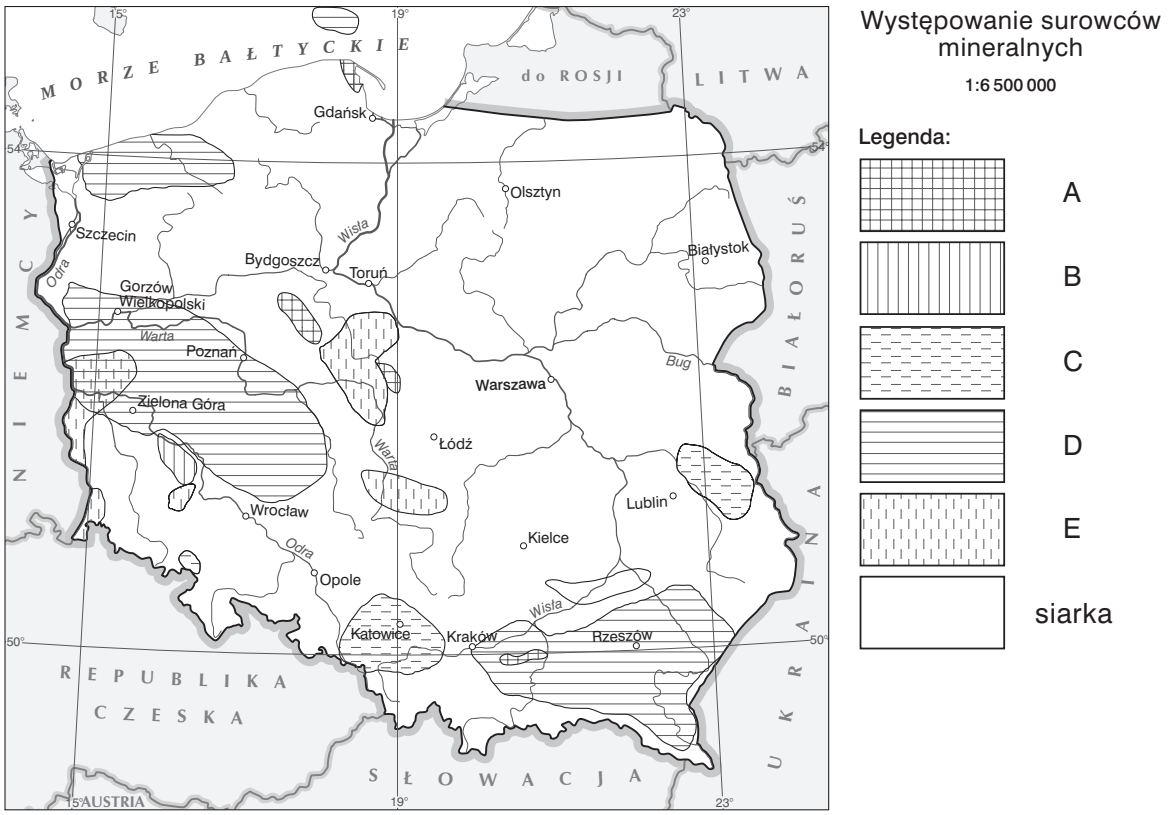
najkrótszy → najdłuższy

Zadanie 35.2. (0–1)
Podaj literę, którą oznaczono okresy występowania w Polsce powodzi o charakterze roztopowym oraz opadowym.

……

Zadanie 36.
Na mapie Polski zaznaczono obszary występowania wybranych surowców mineralnych.

Źródło: na podstawie *Atlasu geograficznego dla szkół ponadgimnazjalnych*, Nowa Era, Warszawa 2014.

Zadanie 36.1. (0–1)
W legendzie mapy umieszczono nazwę jednego z sześciu wybranych surowców mineralnych występujących w Polsce – siarki. Jej złoża, znajdujące się w widłach Wisły i Sanu, zaznaczono na mapie.

Zaznacz szrafem (zakreskowaniem) na mapie występowanie siarki w Polsce.

Zadanie 36.2. (0–2)
Obok każdego z surowców mineralnych wpisz literę, którą oznaczono jego występowanie na mapie.

ropa naftowa – …….. rudy miedzi – …….. sól kamienna – …….. węgiel brunatny – ……..

Wypełnia sprawdzający	**Nr zadania**	**34**	**35.1**	**35.2**	**36.1**	**36.2**
	Maks. liczba pkt	**2**	**1**	**1**	**1**	**2**
	Uzyskana liczba pkt					

BRUDNOPIS